

Stručni rad

RADNI DAN U POSEBNOM PROGRAMU ODGOJA I OBRAZOVANJA

Jožefa Stanko, specialni pedagog

Osnovna šola IV Murska Sobota

Sažetak

U članku je opisan dan aktivnosti – radni dan, kojeg smo s učenicima iz posebnog obrazovnog programa, proveli na eko-socialnom poljoprivrednom imanju Kocljevina i u školskoj obrazovnoj kuhinji naše škole. Učenici su produbljivali i razvijali radne sposobnosti i vještine, ustrajnost, preciznost, radnu disciplinu i radni ritam. Najvažnije je, da razumiju i prate upute, razvijaju samostalnost u izvršavanju raznih zadataka, uvažavajući pravila sigurnog rada.

Poseban naglasak je na ekološkom uzgoju povrća i drugih poljoprivrednih proizvoda, bez upotrebe zdravlju škodljivih dodataka koji se upotrebljavaju kod uzgoja istog. Naučili su ponešto i o samoopskrbi koja je važna, pogotovo u vrijeme epidemije.

Ključne riječi: poseban program odgoja i obrazovanja, kultura inkluzije, socijalna uključenost, fina motorika, samostalnost

1. Posebni odgoj i obrazovanje

Učenici i odrasle osobe s umjerenom, težom i teškom mentalnom retardacijom imaju stalnu potrebu za pomoći tijekom cijelog životnog vijeka. Naime, mentalna retardacija je poremećaj koji je stala, od rođenja pa do smrti. Zbog smanjenih intelektualnih sposobnosti, osobe s tim poremećajem nisu nikada potpuno samostalne. U posebnom odgojno obrazovnom radu moguće je stupanj njihove samostalnosti i neovisnosti razviti do optimalnih granica.

Polazna točka odgojno obrazovnog programa za učenike s umjerenom, težom i teškom mentalnom retardacijom je poseban pedagoško andragoški proces. Ti učenici, za svoj osobni razvoj, trebaju kontinuiranu stimulaciju.

Od izuzetne važnosti je, da razvijemo kulturu inkluzije, što podrazumijeva poticanje aktivnog prihvaćanja različitosti- pa tako i učenika i osoba s posebnim potrebama- u odgojno obrazovnoj ali i u svim ostalim okolinama. Cilj će biti ostvaren kada individualne razlike više neće biti prepreka, već kvaliteta!

Ciljevi u posebnem programu so:

- Poticati učenikov razvoj na spoznajnom, motoričkom, emocionalnom, misaonom i socijalnom području
- Navikavanje na skrb za zdravlje i samostalan život
- Stjecanje osnovnih znanja i vještina
- Navikavati na što aktivnije, djelomično samostalno uključivanje u okolinu

Jedan od najvažnijih ciljeva je, da učenici uz pomoć ili samostalno obavljaju jednostavne kućanske poslove. Učenici pomažu pri radu u vrtu, brinu o životinjama i usvajaju osnovnih znanja o zaštiti okoline. U samom radu su precizni, ustrajni, te brinu za svoju sigurnost i sigurnost drugih.

2. Izvođnje radnog dana na eko-socijalnom imanju i u školskoj kuhinji

2.1. Eko – socijalno imanje

Eko – socijalno imanje »Kocljevina« se je razvilo na rubu sela Prosenjakovci, uz granicu sa republikom Madžarskom. Osnivači tog imanja su dobili u najam zapušten dom za strance u tranzitu, sa pripadajućom obradivnom zemljom. Već 2015. godine su počeli razvijati ekološku poljoprivredu. Na tom imanju uglavnom zapošljavaju osobe koje pripadaju ranjivim društvenim skupinama (starije osobe, etničke manjine, osobe sa poremećajima u razvoju, ovisnike, invalide, itd)

Naša škola i eko socijalno imanje Kocljevina su partneri u zajedničkom projektu »Poticanje socijalne uključenosti djece i mladih s posebnim potrebama u lokalno okruženje«.

Tako s učenicima redovito odlazimo na eko socijalno imanje, gdje učenici uče i sudjeluju u raznim poljoprivrednim radovima, brinu o životinjama, usvajaju vještine pečenja kolača, kuhanja i razvijaju svijest o zdravoj prehrani.

2.2. Radni dan

Značajnost posebnog programa je u raznovrstnosti i bogastvu područja aktivnosti i sadržaja koji imaju dvojako značenje – učenje i osposobljavanje u radu i praktična uporaba naučenog. Znanja i vještine koje učenici usvajaju kod takvih aktivnosti, praktično upotrijebljavaju kod provođenja dana aktivnosti, kao što su to učinili i ovoga puta na eko socijalnom imanju.

Ciljevi radnog dana:

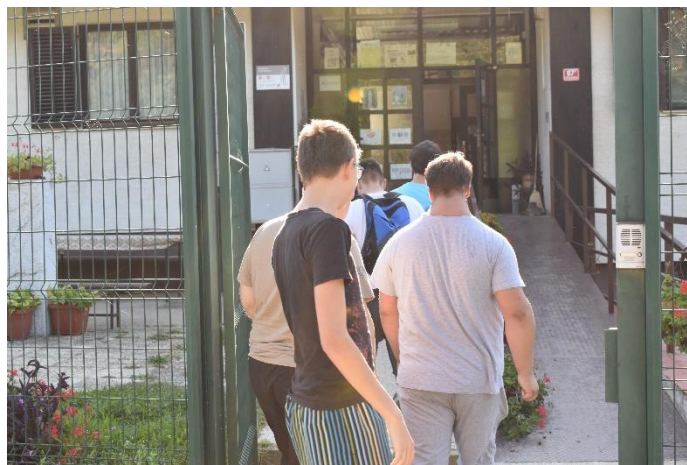
- Socijalna uključenost u drugu okolinu
- Briga o životinjama
- Odrađivanje raznih radnih zadataka na poljoprivrednom imanju
- Razvoj fine motorike

- Razvijanje spretnosti u aktivnostima u kuhinji

Iako razvoj fine motorike ne pripada niti jednom obrazovnom području, kao što su npr. čitanje, pisanje, razvoju iste pridajemo veliko značenje. Naime, baš razvoj fine motorike ima veliki utjecaj na obrazovna područja, na učenje i savladavanje obrazovnih sadržaja.

Razvoj fine motorike od velike je važnosti za usvajanje i obavljanje kako svakodnevnih zadataka tako i školskih zadataka i aktivnosti. Zbog pomanjkanja mogućnosti obavljanja tih zadataka i zaduženja može kod učenika doći do lošeg samopouzdanja, slabe slike o sebi, lošijeg školskog uspjeha i smanjene mogućnosti sudjelovanja u igri. Zbog loše razvijenosti fine motorike kod učenika s posebnim potrebama, može doći do smanjene sposobnosti na području brige o sebi.

Kako bi stekli nova iskustva, s učenicima V. a, posebnog programa, provela sam radni dan na poljoprivrednom imanju. Izabrali smo jedan topao rujanski dan te se sa školskim kombijem uputili u Prosenjakovce. Puni radosti, optimizma i radnog elana na vrijeme smo stigli na eko socijalno imanje.

Slika 1: Dolazak na imanje

Naš prvi zadatak je bio hranjenje životinja. Stoga smo najprije otišli do njihovog životnog prostora.

Slika 2: Hranjenje životinja

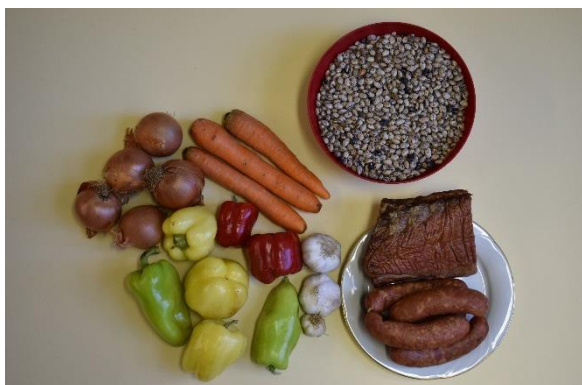
Nakon toga počeli smo sa drugim aktivnostima. Donijeli su nam grah, kojeg su učenici najprije morali odvojiti od stabljike, razvrstati po stupnju suhoće u posude namijenjene tome i na kraju očistiti. Aktivnost smo odradili sa voljom uz obilje smijeha, razgovora i zabave..

Slika 3: Čišćenje graha

2.3. U školskoj kuhinji

Za učenike je naravno od velike važnosti povezati teoretično znanje sa praksom, te uporabom znanja u svakodnevnom životu. Također, nimalo manje nije važno, da nauče pripremiti poljoprivredne proizvode u kuhanju obroka. Grah smo donijeli sa imanja, ubrali smo nekoliko paprika, mrkve, luka i češnjaka. U školskoj kuhinji smo skuhalo varivo od graha i spomenutog povrća. Varivu smo dodali meso, kobasice i rebra.

Slika 4: Sastojci

Slika 5: Učenici pripremaju sastojke

U kuhinji su učenici pazili na:

- higijenu ruka
- čistoću prostora
- oprano povrće
- sigurnost svih u kuhinji
- sigurnu uporaba noževa, gulilica
- oprez kod uporabe vrućeg ulja
- oprezna i sigurna upotreba plina

Učenici su oprali povrće, posušili ga, primjerenom narezali. Povrće su stavili u posudu za kuhanje, neko vrijeme pržili i dinstali. Kad je povrće omekšalo, dodali su i meso i na kraju još kuhani grah. Dodali smo i tajni sastojak za bolji okus. No, on neka ostane tajna.

Slika 6: Na početku kuhanja

Slika 7: Grah je kuhan

Na kraju radnog dana, učenici su ponosni na svoje kuharske vještine. Razumiju da su slijedili upute, primijenili znanje i napravili ukusan obrok. Cilj je ostvaren. Učenici će i kod kuće sebi i svojim ukućanima moći pripremiti obrok.

3. Zaključak

Kao specijalni pedagog u posebnom programu odgoja i obrazovanja provodim dane aktivnosti kao radne dane. Uglavnom se dani aktivnosti provode na lokacijama izvan škole (uz rijeke, u voćnjaku, na poljoprivrednim imanjima). Učenici su u tim okruženjima opušteniji, samostalniji te se relativno brzo uključe u novu okolinu. Veseli jih rad sa životinjama, jer ih smiruje i daje im osjećaj korisnosti. Sva znanja koja usvoje u takvom radu, primjene u školi i kod kuće.

4. Popis literature

- [1.]mag. Jan Ulaga, Stanka Grubešič, Zvonka Štefančič – Posebni program vzgoje in izobraževanja (Strokovni svet RS za splošno izobraževanje, 114. seja, 12.6.2008)
- [2.]Wart Platt, M. (2006) *The wonder years: The Essential Guide to Child Development for Ages 0-5*. MPH Group Pub, London